

ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย

Reflection of Homosexual in society through Thai motion picture

วารางคณา สุขม่วง¹, ดร.องอาจ สิงห์ลำพอง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์ไทย รวมถึงเพื่อศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย โดยคัดเลือกตัวแทนภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักสื่อถึงชายรักชาย และภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิง ประเภทละ 3 เรื่อง ในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2555-2560 การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้วยตัวบท อาศัยแนวคิดต่างๆเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ซึ่งได้แก่ แนวคิดภาพสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน แนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ทฤษฎีสัญญัตติวิทยา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมาย ในภาพยนตร์ที่สื่อถึงคนรักเพศเดียวกัน เป็นไปตามตามแนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักที่สื่อถึงชายรักชาย หรือตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิงก็ยังคงมีโครงสร้างการเล่าเรื่องที่เหมือนกัน คือมีตัวโครงเรื่อง จุดขัดแย้ง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉากสถานที่และมุมมองการเล่าเรื่องในการถ่ายทอดเรื่องราวในภาพยนตร์ไทยเมื่อศึกษาถึงในเรื่องของภาพสะท้อนของคนรักเพศเดียวกันผ่านสื่อภาพยนตร์จะเห็นได้จากมุมมองของตัวละคร วิถีชีวิตและทัศนคติจะกล่าวได้ว่า สอดคล้องกับแนวคิดคนรักเพศเดียวกันที่มีรูปแบบที่แตกต่าง สิ่งที่สะท้อนออกมาจากตัวละครชายรักชายจะแบ่งออกเป็น ยอมรับตัวเอง ไม่แน่ใจตัวเอง และไม่ยอมรับตัวเอง ภาพที่ถูกระท้อนออกมาถึงแม้ว่าสังคมจะยอมรับเป็นวงกว้าง แต่ขณะที่ครอบครัวยังขาดรับการยอมรับ ส่วนภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิง สิ่งที่สะท้อนออกมาจากตัวละครหญิงรักหญิงจะแบ่งออกเป็น ยอมรับตัวเอง จะเป็น ทอม ดี เลสเบี้ยนและกลุ่มที่ไม่แน่ใจตัวเอง ภาพที่ถูกระท้อนออกมาว่าสังคมหญิงรักหญิงอาจจะไม่ได้เปิดกว้างแต่ต้องการได้รับความมั่นคงและการยอมรับจากครอบครัว

คำสำคัญ ภาพสะท้อน, คนรักเพศเดียวกัน, การเล่าเรื่องในภาพยนตร์

Abstract

The purpose of this paper is to study the narrative structure to communicate homosexual in the Thai motion picture or films as well as studying its reflection about homosexual of society appearing in the films. To get that point, Learner picks sample films that leading characters acted as male homosexual and the one leading character that acted

as female homosexual, each three films during 2002-2017. This study and research using a process of qualitative research by using dialogue to analysis main substance, also employing many concepts as a tool for analysis, namely of the concept of reflection, the concept of homosexuality, the concept of narrative structure, the theory of semiology and relevant research documents.

The research found that the methods to narrate for communication in the homosexual are according with narrative structure in male and female homosexual films, both having the same narrative structure consisting of plot, conflict, theme, characters, setting and point of view. These convey stories in Thai films as studying about the reflection of homosexual through films and being shown by point of view of characters, way of life and attitude, so it may be said it is according to the concept of homosexual but in a different way. Reflections of male homosexual namely self-acknowledge, get confused and non-acknowledge. Their come out is accepted by society widely, but their families. Female homosexual films have reflected such as self-acknowledge including lesbians and ones that not be sure of themselves. Female homosexual may not be open, but they need firmness and an acceptance from their families.

Keywords Reflection, Homosexual, Narrative structure

บทนำ

คนรักเพศเดียวกันคือการที่บุคคลมีความพึงพอใจ มีความรักใคร่กับบุคคลที่มีเพศเดียวกันกับตน อาจรวมไปถึงการมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์ก็ได้ (ปณณิกา จันทรรพรณิก, 2550, หน้า 29) คนรักเพศเดียวกันสามารถจำแนกกลุ่มได้เป็น กลุ่มชายรักชายคือกลุ่มผู้ชายที่รู้สึกตัวว่าเป็นผู้ชายแต่มีความรักเพศเดียวกันหรือรักผู้ชายด้วยกันและ กลุ่มหญิงรักหญิงคือกลุ่มผู้หญิงที่รู้สึกตัวว่าเป็นผู้หญิงแต่มีความรักเพศเดียวกันหรือรักผู้หญิงด้วยกัน (สิริภาพ แก้วมาก, 2558, หน้า 14) กลุ่มคนรักเพศเดียวกันเริ่มได้รับการยอมรับมากขึ้น เห็นได้จากบทบาทในสังคม เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง นักวิชาการ เป็นต้น ที่ออกมายอมรับต่อหน้าสาธารณชน สังคมให้การยอมรับ และมีสิทธิที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศกลับไม่เปิดกว้าง และไม่เปิดพื้นที่ให้กับพวกเขา จนนำไปสู่การดูถูกเหยียดหยาม ขับไล่ว่าไรที่ยืนในสังคม เห็นได้จากข่าวในหลายประเทศที่หยิบประเด็นนี้มานำเสนอ

การนำเสนอของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สังคมออนไลน์ และภาพยนตร์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยยกระดับความคิดของผู้คนในสังคมให้หันมาเปิดใจยอมรับกลุ่มคนรักเพศเดียวกันมากยิ่งขึ้น แต่ก็ขึ้นอยู่กับทางเลือกนำเสนอ หากเลือกด้านที่ดี ก็จะเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ที่ดีของคนรักเพศเดียวกันได้ ทั้งนี้สื่อที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยคือ “ภาพยนตร์” จาก

คุณสมบัติของภาพยนตร์เป็นโลกสมมติและดึงความรู้สึกเข้าไปขณะรับชมภาพยนตร์ (ปริญทร์ นาคสิงห์, 2555, หน้า 15) ผู้สร้างภาพยนตร์ใช้คุณสมบัติของภาพยนตร์ในการสอดแทรกแนวความคิดหรืออุดมการณ์ต่างๆ โดยการสื่อสารผ่านภาพยนตร์ไปสู่ผู้ชมอีกด้วย (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2557, หน้า 21) อีกทั้งภาพยนตร์เป็นกระจกเงาสท้อนสำนึก ความเป็นไปในสังคม ประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรา เปิดโอกาสให้เราได้ประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตเพื่อที่จะได้ตระหนักถึงสิ่งที่อาจเกิดในอนาคต (กาญจนา แก้วเทพ, 2537, หน้า 11) ดังนั้นการที่ภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวความรักเพศเดียวกันย่อมทำให้ทราบแนวความคิด การดำเนินชีวิต ความเป็นไปในสังคมด้วยเช่นกัน

ภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในช่วงปีพ.ศ.2555-2560 โดยมีตัวละครหลักเป็น คนรักเพศเดียวกันกว่า 29 เรื่อง นอกเหนือจากเผยแพร่ในประเทศไทยแล้วยังได้รับพื้นที่ในต่างประเทศพร้อม การยอมรับโดยมีรางวัลรับรองความเป็นภาพยนตร์คุณภาพ อาทิ ปีพ.ศ.2558 ภาพยนตร์ชายรักชายเรื่อง พี่ชาย My hero ออกฉายในรอบปฐมทัศน์เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเบอร์ลิน (Berlin International Film Festival 2015), ภาพยนตร์เรื่อง อนธการ ออกฉายเทศกาลหนึ่งเมืองคานส์ ฝรั่งเศส (Cannes Film Festival 2016) การสร้างภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาคนรักเพศเดียวกันแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยังคงยอมรับในการตีแผ่เรื่องราวของคนรักเพศเดียวกันและสังคมมีการสร้างบรรทัดฐานในการยอมรับเรื่องดังกล่าวว่าเป็นเรื่อง ปกติ แต่ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยก็นำไปสู่การยอมรับ ความเข้าใจการ แสดงออกของความรัก ภาพลักษณ์ในความสัมพันธ์ สังคม วัฒนธรรม ทศนคติ มุมมองสะท้อนภาพความจริง เป็นอย่างไร

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย โดยจะศึกษาให้ครอบคลุมถึงความหมายคนรักเพศเดียวกัน ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์ กลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายในภาพยนตร์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการวิเคราะห์ว่าตัวสื่อภาพยนตร์สะท้อนแนวคิด วิถีชีวิต ทศนคติคนรักเพศเดียวกันที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์อย่างไร และผ่านกระบวนการเล่าเรื่องอย่างมีระบบ เช่นใด โดยใช้แนวคิดเรื่องโครงการเล่าเรื่อง แนวคิดภาพสะท้อนประกอบกับทฤษฎีสัญญัตติวิทยา และแนวคิด คนรักเพศเดียวกัน ในการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจะศึกษาผ่านภาพยนตร์ไทยที่นำเสนอคนรักเพศเดียวกันที่เป็น ตัวละครหลัก ในช่วงระหว่างปี 2555 – 2560 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ส่งผลให้เข้าใจกลวิธีการเล่า เรื่องเพื่อสื่อความหมาย และภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนา และสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาคนรักเพศเดียวกันได้อย่างหลากหลาย สามารถเข้าถึงผู้ชมได้เป็นวงกว้าง นำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจในความเป็นคนรักเพศเดียวกันจนเกิดเป็นความ ปกติในการอยู่ร่วมกันในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์ไทย
2. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย

ขอบเขตการวิจัย

ภาพยนตร์ไทยที่นำเสนอฉากภาพตัว ละครเกย์ ทอม ดี เลสเบียน คนรักเพศเดียวกันที่เป็นตัวละครหลัก และฉายในโรงภาพยนตร์ระหว่างปีพ.ศ.2555 – 2560 อันเป็นช่วงเวลาที่กระแสการสร้างสื่อภาพยนตร์ ที่นำเสนอเรื่องราวของตัวละครหลักเป็นคนรักเพศเดียวกันเพิ่มมากขึ้นและมีเนื้อหาที่หลากหลายโดยใช้ภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักเป็นชายรักชายและหญิงรักหญิง ประเภทละ 3 เรื่อง แบบไม่ซ้ำปี รวม 6 เรื่อง เพื่อเป็นตัวแทนทำการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันผ่านภาพยนตร์ไทยที่มีคนรักเพศเดียวกัน ชายรักชาย และ หญิงรักหญิงที่เป็นตัวละครหลัก ฉายในโรงภาพยนตร์ช่วงระหว่างปีพ.ศ.2555 – 2560 จากการวิเคราะห์ด้วยบท

2. ขั้นตอนการวิจัย

ภาพยนตร์ไทยที่ฉายในโรงภาพยนตร์ในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2555 – 2560 ผู้วิจัยทำการสำรวจรายชื่อภาพยนตร์ดังกล่าวจากเว็บไซต์ <https://th.wikipedia.org/wiki/> ซึ่งสามารถจำแนกภาพยนตร์ที่เข้าฉายตามปี ผู้วิจัยทำการคัดเลือกภาพยนตร์แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดย กำหนดว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักเป็นคนรักเพศเดียวกัน เมื่อได้รายชื่อภาพยนตร์แล้วผู้วิจัยทำการจำแนกประเภทภาพยนตร์ที่มีฉากตัวละครหลักสื่อถึง ชายรักชาย และ หญิงรักหญิง จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก (Lottery) เพื่อหาภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักสื่อถึงคนรักเพศเดียวกัน ประเภทละ 3 เรื่องแบบไม่ซ้ำปี เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก ดังรายชื่อภาพยนตร์ต่อไปนี้ ตัวแทนภาพยนตร์ที่มีฉากตัวละครหลักสื่อถึงชายรักชาย Timeline เพราะรักไม่สิ้นสุด (2556), เมื่อฝนหยุดลงบนหัว (2559), Present Perfect แค่นี้ก็ดีแล้ว (2560) ตัวแทนภาพยนตร์ที่มีฉากตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิง She เรื่องรักระหว่างเธอ (2555), 1448 รักเราของใคร (2557), Yes or No 2.5 กลับมาเพื่อรักเธอ (2558)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทภาพยนตร์ไทยโดยทั้งรูปแบบ ดีวีดี วีซีดี และช่องทางออนไลน์ www.movie2free.com, www.youtube.com

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ด้วยบท (Textual Analysis) โดยใช้แนวคิด กระบวนการเล่าเรื่อง (Narrative Analysis) เพื่อศึกษาโครงสร้างการเล่าเรื่องภาพยนตร์ และ แนวคิดภาพสะท้อน (Reflective Approach) แนวคิดคนรักเพศเดียวกัน (Homosexual) การวิเคราะห์ระบบสัญลักษณ์ (Semiotics) มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดกระบวนการเล่าเรื่องทำการวิเคราะห์ตัวละครคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากตัวละครหลัก รวมถึงบริบทรอบๆตัวละครและฉากในภาพยนตร์ด้วยโดยจะวิเคราะห์เฉพาะตัวละครคนรักเพศเดียวกัน ผู้วิจัย

วิเคราะห์จากนิสัยใจคอความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร รวมไปถึงบทสนทนาระหว่างตัวละคร เพื่อวิเคราะห์ถึงความหมายโดยรวมทางเพศสภาพ เพศวิถี ของคนรักเพศเดียวกัน และ ผู้วิจัยค้นหาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์โดยประกอบทฤษฎีสัญญัตติวิทยา (Semiotics) ในการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่ากลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายคนรักเพศเดียวกันในภาพยนตร์ไทย กลุ่มตัวอย่างภาพยนตร์ไทยที่มีตัวละครหลักสื่อถึงคนรักเพศเดียวกัน แบ่งออกเป็นภาพยนตร์ชายรักชาย ได้แก่ Timeline เพราะรักไม่สิ้นสุด, เมื่อฝนหยุดลงบนหัว, Present Perfect แคนนี่ก็ดีแล้ว และภาพยนตร์หญิงรักหญิง ได้แก่ She เรื่องรักระหว่างเธอ, 1448 รักเราของใคร, Yes or No 2.5 กลับมาเพื่อรักเธอ โดยใช้แนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ผลจากการศึกษาโครงเรื่องทั้งภาพยนตร์ชายรักชายและหญิงรักหญิง มีการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเริ่มเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ ภาวะวิกฤติ ภาวะคลี่คลาย การยุติของเรื่องราว, มีความขัดแย้งภายในจิตใจและความขัดแย้งระหว่างคนกับคนเป็นส่วนใหญ่ เหมือนกัน แต่ภาพยนตร์หญิงรักหญิง เรื่อง 1448 รักเราของใครมีความขัดแย้งด้านกฎระเบียบโครงสร้างทางสังคม, ภาพยนตร์ชายรักชายและหญิงรักหญิงมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนภาพยนตร์ที่หญิงรักเรื่อง 1448 รักเราของใคร มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการวิพากษ์สังคม, ภาพยนตร์ชายรักชายและหญิงรักหญิงมีตัวละครหลักที่แสดงออกว่าเป็นคนรักเพศเดียวกันทั้ง ยอมรับตัวเอง ไม่แน่ใจตัวเอง และไม่ยอมรับตัวเอง ฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์มีสิ่งประดิษฐ์เป็นหลัก ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร ฉากที่เป็นธรรมชาติ และ ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัยเรียงตามลำดับ ภาพยนตร์ชายรักชายและภาพยนตร์หญิงรักหญิงมุมมองในการเล่าเรื่อง มีการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมผ่านภาพยนตร์ไทยอันได้จาก โครงเรื่อง ตัวละคร ภาพ ฉาก และตัวบทสนทนา ประกอบกับ แนวคิดเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน ทฤษฎีสัญญัตติวิทยา ดังนี้ 1) การสะท้อนลักษณะของคน ภาพยนตร์ชายรักชาย บุคลิกภายนอก ประกอบไปด้วย ผู้ชาย หน้าตาดี บุคลิกภาพดี สุภาพ อัจฉริยะดี เป็นที่รักของคนรอบข้าง ส่วนบุคลิกภาพภายใน ประกอบไปด้วย จริงใจ ซื่อสัตย์ เห็นแก่ผู้อื่น มีความคิด มีเหตุผล รักษาภาพลักษณ์ สนใจสายตาสังคม ภาพยนตร์หญิงรักหญิง บุคลิกภายนอก จะแบ่งเป็น รูปลักษณ์ยังคงเป็นผู้หญิงประกอบไปด้วย บุคลิกภาพดี สวย น่ารัก และรูปลักษณ์เป็นทอมอย่างชัดเจน บุคลิกประกอบไปด้วย หน้าตาดี สุภาพ บุคลิกภาพดี อัจฉริยะดี ทำงานเก่ง ส่วนบุคลิกภาพภายใน รูปลักษณ์ยังคงเป็นผู้หญิงส่วนใหญ่ ใส่ใจความรู้สึกของคนอื่น เด็ดขาด รอบคอบ มีแบบแผน ยึดมั่นในความถูกต้อง และรูปลักษณ์เป็นทอมอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่ จริงใจ ซื่อสัตย์ เปิดเผยกล้าแสดงออก ชัดเจนในความรู้สึก 2) การสะท้อนวิถีชีวิต จะเห็นได้ว่า ภาพยนตร์ชายรักชาย โครงเรื่องการสะท้อนความสัมพันธ์เริ่มต้นมาจากความผูกพันรูปแบบเพื่อนสนิทแล้วพัฒนาเป็นคนรัก ความใกล้ชิด ความเข้าใจกัน พัฒนารูปลักษณ์จนกลายเป็นความรัก ตัวละครในภาพยนตร์จะแบ่งเป็นยอมรับตัวเองตั้งแต่แรก กับเพิ่งคนพบตัวเอง สิ่งที่สะท้อนออกมาคือกรอบจากสังคมครอบครัว ถ้ายอมรับได้ตัวละครจะเปิดเผยและยอมรับความเป็นตัวเอง แต่ถ้าสังคมครอบครัวปิดกั้นจะเกิดเป็นความกดดันไม่กล้าแสดงออก ฉากที่สะท้อนวิถีชีวิตจะเห็นได้จาก สถานที่ศึกษา โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

เป็นสถานที่ขยายสังคมให้มีความกว้างขวางขึ้นการรู้จักหรือพบปะผู้คนทำให้เรียนรู้ชีวิต ตลอดจนโซเซียลมีเดีย เป็นแหล่งชุมชนสาธารณะในการติดต่อคนในสังคม ส่วนภาพยนตร์หญิงรักหญิง โครงเรื่องการสะท้อนวิถีชีวิต โดยมีเนื้อหา เช่นเดียวกับ ภาพยนตร์ชายรักชาย แต่บทสรุปของเรื่อง จะเป็นในรูปแบบสุขสมหวังทั้งในเรื่อง ความรู้สึกหรือการครองคู่กัน โดยที่ทั้งสังคมหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ตัวละครในภาพยนตร์จะแบ่งเป็นยอมรับตัวเองตั้งแต่แรก กับเพิ่งคนพบตัวเอง ตัวละครที่ยอมรับตัวเองตั้งแต่แรกจะแสดงออกในรูปลักษณะภายนอก อาทิ ทอม การแต่งกาย บุคลิกภาพที่ชัดเจน ส่วนกรณีผู้หญิงที่ชอบทอมหรือดี ความรักที่มีให้ก็แสดงออกอย่างชัดเจน ส่วนเพิ่งคนพบตัวเองส่วนใหญ่รูปลักษณะจะเป็นหญิงแท้ ฉากที่สะท้อนวิถีชีวิตเช่นเดียวกันกับชายรักชาย 3) การสะท้อนทัศนคติของคนจะเห็นได้ว่า ภาพยนตร์ที่ตัวละครหลักสื่อถึงชายรักชาย ทัศนคติของคนโดยส่วนใหญ่คนที่ยอมรับว่าตนเป็นเกย์หรือคนที่รักเพศเดียวกันตั้งแต่แรก จะจริงใจ ซื่อสัตย์กับคนที่เรารัก เห็นความสุขของคนรักมากกว่าความสุขของตัวเอง ส่วนชายที่ยังไม่ยอมรับตัวเอง เพิ่งรู้ว่าชอบเพศเดียวกัน หรือรู้ตัวเองแต่ไม่ยอมรับจะมีทัศนคติต่อเพศเดียวกันคือต่อต้าน ปิดกั้นตัวเองไม่ยอมรับความจริง มองข้ามความรู้สึกของผู้อื่น ภาพยนตร์ที่ตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิง ทัศนคติของคน โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงที่เผยตัวว่าเป็น ทอม จะเปิดตัวอย่างชัดเจนว่าชอบผู้หญิง จริงใจ ซื่อสัตย์ เห็นความสุขของคนรักมากกว่าความสุขของตัวเอง เช่นเดียวกับผู้ชายแต่จะเปิดเผยมากกว่าและชัดเจนมากกว่า ขณะที่เลสเบียน จะไม่ได้แสดงออกต่อสังคม ขณะที่ ดี ทัศนคติที่มีต่อความรักเพศเดียวกัน คือ เมื่อรู้สึกรักหรือชอบแล้วก็พร้อมชัดเจนในความรู้สึกไม่ได้ปิดบังซ่อนเร้นพร้อมที่จะทำทุกอย่างให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะต้องการให้ครอบครัวยอมรับ หรือคนรอบข้างเข้าใจ แต่ไม่เปิดเผยต่อสังคม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวในสังคมกันผ่านภาพยนตร์ไทยจะเห็นได้ว่า กลวิธีการเล่นเรื่องเพื่อสื่อความหมาย ในภาพยนตร์ที่สื่อถึงคนรักเพศเดียวกัน ตามแนวคิดโครงสร้างการเล่นเรื่องในภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักชายรักชาย หรือตัวละครหลักหญิงรักหญิงมีโครงสร้างการเล่นเรื่องที่เหมือนกัน สอดคล้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบโครงเรื่องรูปตัว วี ของ กุสตาฟ เฟรย์แท็ก (Gustav Freytag ,1895) ที่ว่าการเล่าเรื่องมีการเปิดเรื่องเพื่อเริ่มต้น พัฒนาลำดับเหตุการณ์ ไปสู่จุดสุดยอด เหตุการณ์ค่อยคลี่คลายจากปมปัญหาความขัดแย้งแล้วจบเรื่องราว ในส่วนจุดขัดแย้งของภาพยนตร์ชายรักชายและหญิงรักหญิงส่วนใหญ่มีความขัดแย้งภายในจิตใจและความขัดแย้งระหว่างบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโครงสร้างการเล่นเรื่อง ที่ว่าโครงเรื่องเป็นลำดับปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมซึ่ง เหตุการณ์หรือพฤติกรรมนั้นจะมีการพัฒนาท่ามกลางความขัดแย้งตามที่กาญจนา แก้วเทพ (2553)กล่าวไว้ ด้านแก่นเรื่องของภาพยนตร์ไทยที่มีตัวละครหลักสื่อถึงคนรักเพศเดียวกันทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิงมีแก่นเรื่องที่จำแนกประเภทตามที่ โจเซฟ บ็อกซ์ (Joseph M.Boggs, 2008) ศึกษาไว้คือ แก่นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ มุ่งเสนอเรื่องจริงของชีวิต สร้างข้อวิพากษ์ในประสบการณ์ทางธรรมชาติของมนุษย์ เป็นการประเมินสภาพของมนุษย์เป็นหลัก ฉากสถานที่ทั้งภาพยนตร์ชายรักชาย และ ภาพยนตร์หญิงรักหญิง มีฉากที่สิ่งประดิษฐ์เป็น ฉากที่เป็นธรรมชาติ และ ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับที่ รัตนา จักกะพาก และจิรยุทธ สิ้นธุพันธ์

(2545) ที่มีการสรุปแบ่งประเภทของฉากในการเล่าเรื่อง และด้านมุมมองในการเล่าเรื่อง ทั้งภาพยนตร์ชายรักชาย และภาพยนตร์หญิงรักหญิง มีการเล่าเรื่องแบบรื้อรอบด้าน สอดคล้องกับจุดยืนพื้นฐานในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ที่หลุยส์ จิอันเน็ตตี (Louise Giannetti, 1982) การเล่าเรื่องแบบรื้อรอบด้าน เป็นการเล่าเรื่องที่ภาพยนตร์ใช้บ่อยที่สุด

เมื่อศึกษาถึงในเรื่องของภาพสะท้อนของคนรักเพศเดียวกันผ่านสื่อภาพยนตร์จะเห็นได้จากมุมมองของตัวละคร วิถีชีวิต และทัศนคติ ตามบทบาทการสะท้อนสังคมของ วิมลวรรณ ขอบเขต (2557) ที่ว่า ภาพยนตร์ที่สื่อถึงคนรักเพศเดียวกันชายรักชายในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นและผลิตออกสู่ตลาดในทุกปี สิ่งที่สะท้อนลักษณะบุคคลความเป็นชายรักชายอาจออกมาได้หลายรูปแบบ ดังเช่น เพื่อนรักเพื่อน เพื่อนแอบชอบเพื่อน น้องชายชอบความรักของพี่ชาย ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดคนรักเพศเดียวกันของ มาสเตอร์ แอนด์ โจน (Masters,W.& Johnson,V., 1970) การรักเพศเดียวกันเป็นรูปแบบหนึ่งของการปฏิสังสรรค์ทางเพศ คนรักเพศเดียวกันที่มีรูปแบบที่แตกต่าง สิ่งที่สะท้อนออกมาจากตัวละครชายรักชายจะแบ่งออกเป็น ยอมรับตัวเองคือเกียรติยศในความรู้สึกและการกระทำ สอดคล้องกับ ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง (2553) ที่ว่าเกียรติยศผู้มีรสนิยมทางเพศชอบเพศชายด้วยกัน แต่ยังคงพึงพอใจในเพศชายของตนเอง ด้านการแต่งกาย เกียรติยศจะแต่งตัวเป็นผู้ชาย บุคลิกภาพภายนอกอาจบ่งชี้ผู้เป็นเกียรติได้ลำบาก เพราะมีทั้งสุภาพเรียบร้อย จนถึงเหมือนผู้ชายทั่วไปส่วนตัวละครไม่แน่ใจตัวเองคือ สามารถเปิดใจยอมรับได้แต่ต้องผ่านการคิดและตัดสินใจ และไม่ยอมรับตัวเองคือ ปฏิเสธความเป็นคนรักเพศเดียวกัน และจากภาพยนตร์ตัวแทนตัวละครหลักสื่อถึงชายรักชาย ไม่ได้มีการกล่าวถึงการยอมรับหรือการแสดงตัวว่าเป็นชายรักชายต่อครอบครัวเลยแสดงถึงว่า ภาพที่ถูกสะท้อนออกมาถึงแม้ว่าสังคมจะยอมรับเป็นวงกว้าง แต่ขณะที่ครอบครัวยังขาดการยอมรับ ถึงแม้ว่าภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักสื่อถึงหญิงรักหญิงยังผลิตออกมาไม่มากเท่าภาพยนตร์ชายรักชาย แต่สิ่งที่สะท้อนจากภาพยนตร์ ก็ยังคงออกมาในรูปแบบคล้ายกันกับภาพยนตร์ชายรักชายแนวคิดคนรักเพศเดียวกันของ มาสเตอร์ แอนด์ โจน (Masters,W.& Johnson,V., 1970) การรักเพศเดียวกันเป็นรูปแบบหนึ่งของการปฏิสังสรรค์ทางเพศ สิ่งที่สะท้อนออกมาจากตัวละครหญิงรักหญิงจะแบ่งออกเป็น ยอมรับตัวเองซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นทอมที่แสดงออกอย่างชัดเจนว่ารักเพศเดียวกันไม่ปกปิด เปิดเผย ส่วนกรณีที่เป็นดี้ก็เช่นเดียวกันจะแสดงตัวอย่างชัดเจนเมื่ออยู่กับทอม สอดคล้องกับมัทนา เชนมี (2539) ที่ว่าเป็นลักษณะทอมดี้สมัยใหม่ คือ ทอมและดี้ที่ปฏิเสธบทบาทดั้งเดิมของความเป็นหญิงและความเป็นชาย ส่วนเลสเบี้ยนจะยอมรับตัวเองแต่ไม่แสดงออก กลุ่มที่ไม่แน่ใจตัวเอง ส่วนใหญ่ภาพยนตร์จะสื่อในมุมที่ถูกรักจากคนเพศเดียวกัน แล้วต้องคิดและตัดสินใจ อีกทั้งภาพยนตร์หญิงรักหญิง ยังมีเนื้อหาเชิงกฎหมายรับรองสิทธิ และ จบด้วยการยอมรับจากครอบครัวและคนรอบข้าง แสดงถึงว่า ภาพที่ถูกสะท้อนออกมาว่าสังคมหญิงรักหญิงอาจจะไม่ได้เปิดกว้างแต่ต้องการได้รับความมั่นคงและการยอมรับจากครอบครัว

งานวิจัยเรื่องภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย จากภาพยนตร์ไทยที่ผู้วิจัยเลือกเป็นตัวแทนในการศึกษา มุมมองความรักของคนรักเพศเดียวกันทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิงที่ถูกสะท้อนออกมาสามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน 1) มุมมองความเป็นเพื่อน ความรักของคนเพศเดียวกัน การที่เราได้เป็นเพื่อนกันมาก่อน รู้จัก เราคุ้นเคยใจคอกันและเริ่มรัก ประารถนาติดอกันด้วยนิสัยและหลายอย่าง ที่เป็นตัวตน

ใช้เวลามากพอที่จะเข้าใจต้องการอะไรถึงแม้มันอาจจะไม่ได้หวาน อาจไม่ได้หวือหวา ไม่ได้คิดว่าแค่เพื่อน แต่นั่นคือตั้งเพื่อนคนหนึ่งที่มีความมากพอ ที่จะเป็เพื่อนชีวิต เพื่อนที่จะอยู่ข้างๆกันตลอดไป 2) มุมมองครอบครัว ความรักของคนรักเพศเดียวกันที่คาดหวังสู่ความเป็นครอบครัว มีมุมมองแค่ทำวันนี้ให้ดีที่สุด อยู่ด้วยกันอย่างเข้าใจกัน มีความรู้สึกดีๆ ให้แก่กัน อยู่ที่ใจของคนทั้งสองคนด้วย ตามหลักความเป็นจริงเรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ผิดปกติ แต่ทุกวันนี้สังคมก็เริ่มที่จะยอมรับได้แล้วอยู่ด้วยกันจนแก่เฒ่า ในบางคู่แต่งงาน ตามประเพณี มีการเรียกร่องสิทธิความเท่าเทียมทางด้านกฎหมาย เพื่อเป็นหลักประกันของชีวิตคู่ สังคมครอบครัวพ่อแม่ก็ยังไม่ยอมรับในความเป็นปกติ แต่คนทั่วไปอาจจะยอมรับ ทางออกก็คือต้องปล่อยให้ไปธรรมชาติ 3) มุมมองมิตรภาพ ความรักในมิตรภาพ ความจริงใจ ที่สามารถมอบให้แก่กัน โดยที่ไม่มีความคาดหวัง อย่างการให้ความปรารถนาดี ความห่วงใย สนับสนุนให้กำลังใจ แสดงความยินดีเมื่อเขาประสบความสำเร็จ ไปถึงที่หมายได้อย่างใจ ปลอดภัยร่วมเสียใจ เมื่อเขาพลาดล้มหรือผิดหวัง และหัวเราะไปด้วยกัน ไม่ว่าจะสุขจะทุกข์อย่างไร ก็จะอยู่ด้วยกันเสมอ ยอมรับในตัวตน ยอมรับในสิ่งที่เขาเป็นอย่างเข้าใจ ซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกตัวเอง เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันเกิดเป็นมิตรภาพที่ยั่งยืนในคนรักเพศเดียวกัน

สิ่งที่ได้จากผลการวิจัยการศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทยในครั้งนี อันประกอบไปด้วย สื่อภาพยนตร์นั้นมีส่วนสำคัญในการสะท้อนภาพคนรักเพศเดียวกันโดยภาพยนตร์มีกลวิธีการเล่าเรื่องด้วยวิธีต่างๆบนพื้นฐานโครงสร้างภาพยนตร์ดั้งเดิมพาให้ผู้ชมในฐานะผู้รับสารได้ติดตามเรื่องราวอย่างมีระบบความคิด การศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทยในครั้งนี้จะเห็นแง่มุมความเป็นคนรักเพศเดียวกันที่หลากหลายที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์ ทั้งมิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างคนรักเพศเดียวกัน ความรักและปรารถนาดี การช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติอีกด้านหนึ่งแก่ผู้วิจัยที่ว่า ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาคนรักเพศเดียวกันไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องเพศสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มันยังมีเรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดอย่างมีระบบ และมีมุมมองความรักที่หลากหลาย ดังจะเห็นได้จากการศึกษาค้นคว้าภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาคนรักเพศเดียวกันจะเห็นว่าภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันได้รับรางวัล และสร้างชื่อเสียงในระดับสากล ตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ.2555-2560ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวความเป็นคนรักเพศเดียวกันของประเทศไทยถูกยอมรับในความเป็นสากลเช่นเดียวกัน กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้ในสื่อภาพยนตร์เพื่อนำเสนอความเป็นคนรักเพศเดียวกันเป็นตัวกลางในการนำเสนอมุมมองที่หลากหลายของความเป็นคนรักเพศเดียวกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสร้างการยอมรับในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การสร้างหรือการบริหารงานภาพยนตร์ในฐานะผู้ผลิตนั้นต้องอาศัยกลยุทธ์ ทั้งแนวทางการผลิตภาพยนตร์ วิเคราะห์ผู้ชมภาพยนตร์ จุดขายของภาพยนตร์ เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาคนรักเพศเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในสังคมไทยแม้จะมีการยอมรับคนรักเพศเดียวกัน แต่สังคมก็ยังไม่ได้เต็มใจที่จะยอมรับความเป็นปกติของคนรักเพศเดียวกันอย่างแท้จริง จึงต้องมีการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความรู้ในตัวบุคคล ทัศนคติ และวิถีชีวิต เช่นเดียวกับสังคมและวัฒนธรรมนั้น เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทในการสร้างความคิด ความเชื่อ ทัศนคติและอุดมการณ์ของสังคม ผลจากการศึกษาอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

เอกชนหรือรัฐที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. ผลการศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวในสังคมกันผ่านภาพยนตร์ไทยจะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการศึกษาโครงสร้างการเล่าเรื่องภาพยนตร์คนรักเพศเดียวกัน ภาพสะท้อนทางด้าน บุคคล วิถีชีวิต และทัศนคติ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้สร้างภาพยนตร์ที่สามารถนำไปต่อยอดมุมมองทางความคิดในการสร้างเนื้อหาให้หลากหลายมากขึ้นไปจากเดิม และตรงกับความต้องการของผู้ชมที่ผู้สร้างต้องการนำเสนอ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมภาพยนตร์ในอีกทางหนึ่ง

รายการอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2537). วิจารณ์หนังทัศนะใหม่2. กรุงเทพฯ: เจเนเตอร์เพรส.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553). การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ไชยศิริ บุญยกุลศรีรุ่ง. (2553). เพศสภาพและวิถีชายรักชายในภาพยนตร์ไทย. ปรินญาณิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชายรักชายในไทยข้อมูลใหม่มีอยู่ 3%. (2559, กันยายน 1). ไทยรัฐ, หน้า 5.
- ปณิตกา จันทรรณิก. (2550). การสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองของกลุ่มหญิงรักรักหญิง. ปรินญาณิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญทร์ นาคสิงห์. (2555). การประกอบสร้างตัวตนเกย์ในภาพยนตร์ไทย. ปรินญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มัทนา เสดมี. (2539). วิถีชีวิตและชีวิตครอบครัวของหญิงรักรักหญิง. ปรินญาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิมลวรรณ ขอบเขต. (2557). การสร้างสรรค์ภาษาและภาพสะท้อนสังคมของเพลงตลกคำเมือง. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิรภพ แก้วมาก. (2558). การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายในสื่อบันเทิงไทย. ปรินญาณิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- Freytag,G. (1895). Technique of the drama. Chicaco: S.C,Griggs
- Boggs, J. M. (1978). The Art of Watching Film. California: The Benjamin/Cumming.
- Giannetti, L. (1982). Understanding Movies.America: Prentice-Hill.
- Masters,W.& Johnson,V. (1970). The Journal of Sex Research Vol. 6, No. 3. England:Taylor & Francis.